

Talvisodan ensimmäiset sankarivainajat Sirkiänsaarella ennen sodan alkua

Kaksi viikkoa ennen Talvisodan alkamista sattui Sirkiänsaarella 16.11.1939 onnettomuus, jossa menettivät henkensä rautulaiset kersantti **Ville Köninki** (s.1904), kersantti **Eino Peltonen** (s. 1907) ja sotamies **Eino Pekkanen** (s.1904).

Ville Köninki

Eino Pekkanen

Eino Peltonen

Suomalaiset olivat miinoittaneet ja murrostaneet pitkin syksyä oletettuja vihollisen hyökkäysreittejä etukäteen, koska hyökkäyksen alettua tähän ei olisi ollut enää mahdollisuutta. Edellä mainitut rajavartijat olivat 16. marraskuuta 1939 lähteneet polkupyörillä rutiininomaisesti ja käskystä tarkastamaan, että nämä esteet olisivat edelleen kunnossa ja miinoitukset toimintavalmiita. Pyöränsä he jättivät hieman kauemmaksi tien varteen.

Jostain tuntemattomasta syystä eräs noin 400 metriä rajasta oleva maahan kätkeyty panssariimiina oli lauennut klo 17.45. Räjähdyksen ääni oli kuulunut Sirkiänsaaren kylälle saakka. Paikalle rientäneet olivat joutuneet toteamaan, ettei uhrien hyväksi ollut enää mitään tehtävissä.

Panssariimiina on tarkoitettu panssarivaunun tuhoamiseen tai liikuntakyvyttö-
mäksi tekemiseen ja sen räjähdysvoima on suuri. Tapauksella ei ollut todista-
jia, eikä koskaan ei saatu selville räjähdysen syytä. Paikalla oli käynyt seu-
raavana päivänä myös armeijan upseeri. Panssariimiina ei räjähdä kovin kevy-
estä kosketuksesta jalkaväkimiinan tapaan. Panssariimiinoissa oli tuohon ai-
kaan mekaaninen painovoimasta (esim. panssarivaunun telaketju) toimiva sy-
tytin, joten esimerkiksi sähköhäiriö sytyttimessä on pois suljettu.

Surmansa saaneet olivat Raudun ensimmäiset Talvisodan sankarivainajat. Sillä, että vihollisen maahantunkeutuminen alkoi vasta 30.11.1939, ei ole tässä merkitystä, sillä he olivat yksiselitteisesti ensimmäiset kaatuneet. Heidät on myös Arkistolaitoksen kaatuneiden luettelossa merkitty sankarivainajiksi.

Tapahtuma kohahdutti koko Raudun pitäjää tuona myöhäissyksyn aikana, jolloin sodan uhka oli kouriintuntuva ja pitäjässä oli valmistauduttu monin tavoin sodan varalle.

Ville Köningin ja Eino Pekkasen ruumiinsiunaus oli Raudun kirkossa 26.11.1939, siis neljä päivää ennen sodan alkua. Raudun suojeluskunnan so-
tapäiväkirja toteaa sanatarkasti seuraavaa.

Raudun kirkossa toimitettiin hyökkäysvaunumiinoissa surmansa saaneiden Raudun sk.laisten kers Ville Köningin ja stm Eino Pekkasen ruumiinsiunaus ja hautausjuhla. Juhlaan osallistuivat Raudun sk ja paikalla ollutta sotaväkeä. Siviiliväestöä oli mukana yli 1 000 henkeä. Seppelitä. Puheita. Torvisoittokunta. Juhlallinen ja mieleenpainuva tilaisuus.

Sodan ensimmäiseltä päivältä 30.11.1939 on seuraava merkintä.

...Ajoimme sitten (todenköisesti iltapäivällä, kirjoittajan huom.) Raudun kirkolle ja keräsimme kirkosta edell. pyhän aikana sankarihautajaisten vuoksi sinne kuljetetut ja jääneet liput (10 kpl) ja otimme mukaamme.

Nämä vainajat haudattiin Tikatsun hautausmaahan.

Ville Köningin ja Eino Pekkasen ruumissaatto Raudun kirkolla.

Kolmannen uhrin, Eino Peltosen ruumiinsiunaus tapahtui Metsäpirtin kirkossa samoin sotilaallisin kunnianosoituksin 25.11.1939 ja hänet haudattiin

Metsäpirtin hautausmaahan. Metsäpirtin suojeluskunnan päiväkirja toteaa sanatakkasti seuraavaa:

Muutama päivä ennen sodan alkua oli Metsäpirtin kirkolla sankarihautaus. Nimittäin kolme rajavartijaa – joista kers Peltonen oli metsäpirttiläinen – menivät omaan hv -miinaan ja saivat kaikki surmansa. Hautaus oli ainoa ja todella juhlallinen sankarihautaus, joka Metsäpirtissä suoritettiin. (kirjoittajan huomautus: sodalla tarkoitettiin Talvisotaa ja merkintä on täytynyt tehdä myöhemmin, koska hautauspäivänä ei ole voitu tietää sodan alkua eikä sankarihautauksien määrää.)

Eino Peltosen hautajaiset Metsäpirtin kirkolla. Kuva: Ilmi Pesonen

Eino Peltosen hautajaiset Metsäpirtin kirkolla. Kuva: Ilmi Pesonen

Kun Metsäpirtti oli vallattu takaisin välirauhan jälkeen syyskuussa 1941, niin hautausmaalla voitiin todeta, että Eino Peltosen hauta oli myöhemmin avattu. Arkun kiinnitysruuvit olivat jääneet avaajilta haudan viereen.

Runsaat 50 vuotta miinaräjähdyksen jälkeen Kaakkois-Suomen rajamieskilta pystytti onnettomuuspaikalle puisen muistolaatan 16.9.1993. Laatta hävisi myöhemmin.